

VOLKS BELANG

Jaargang 129 - nummer 6 - juni 2008 - maandblad

Annemie Turtelboom: Economische migratie uit zelfbehoud

Annemie Turtelboom was bij de samenstelling van Leterme I dé verrassing bij de liberalen. Van gedegen dossiervreter op de parlementaire achterbank schopte zij het tot minister van Migratie en Asiel, het departement waarvan je 'eelt op je ziel' krijgt zoals haar voorganger Patrick Dewael ooit schreef. Voor het Liberaal Vlaams Verbond ontvouwde ze haar plannen over de economische migratie. Open grenzen zijn een illusie, maar we kunnen wel het tekort aan arbeidskrachten bij ons door migratie opvangen, zegt ze.

In het zuiden van het land is de PS in dit debat echter een groot probleem. Die partij wil links zijn, maar is conservatiever dan andere socialistische partijen in Europa. 'Tijd en nog veel boterhammen en het moet wel lukken', zegt Turtelboom. Aan de mailtjes die de minister uit Wallonië over regularisaties en economische migratie krijgt, valt een kentering vast te stellen. Ze voelt een zekere appreciatie voor haar rechtlijnigheid.

Lees meer blz. 4

Centrum Frans Grootjans opgericht

Op 27 mei 2008 werd in Antwerpen het 'Centrum Frans Grootjans' opgericht. De kernleden van het Centrum willen het gedachtegoed van de voormalige Minister van Staat en voorzitter van de PVV in stand houden. Het Centrum is onafhankelijk. Het Centrum zal jaarlijks twee activiteiten organiseren waarin bepaalde aspecten van het gedachtegoed van Frans Grootjans worden toegelicht. De startactiviteit is op woensdag 4 december 2008 om 20 uur in het Cultureel Congressentrum Elzenveld, Lange Gasthuisstraat 45 te 2000 Antwerpen. Sprekers zijn baron Karel Poma, ex-premier Wilfried Martens en ex-premier Guy Verhofstadt.

Lees meer blz. 3

INTERVIEW
Alain Matton,
LV'er in Oost-Timor

/6

BUITENLAND
Congo, de politieke
fistel in België

/9

OPINIE
Wallonië tegen
elektronisch stemmen

/12

Niets is verzonnen

De Kortrijkse negationist Siegfried Verbeke en zijn Franse geestesgenoot Vincent Reynouard zijn veroordeeld tot één jaar effectieve gevangenisstraf omdat zij de omvang van de Jodenvervolging tijdens de tweede wereldoorlog geminimaliseerd hebben. Het is onbegrijpelijk dat er nog getwijfeld wordt aan de grootste genocide ooit. Ik heb al twee keer het concentratiekamp Auschwitz bezocht. Eén keer als journalist in aanwezigheid van honderden leerlingen, Joodse overlevenden van het kamp onder wie Regine Beer en Tobias Schif die we kennen van de hoogstaande tv-reeks van Luckas Vander Taelen 'De Laatste Getuigen' uit 1991 (voor heruitzending vatbaar!). Het was ijsig koud, het sneeuwde waardoor je een pijnlijk beeld kreeg van hoe het daar in de winter moet zijn geweest. Mevrouw Beer vertelde in detail waar zij had geleefd, geslapen, geleden en velen zag sterven. Tobias gaf de plek aan waar hij definitief afscheid nam van zijn vader. Een bezoek aan dit vernietigingskamp is voor iedereen die meer wil weten over dit verschrikkelijke verleden aan te raden. Het is onvoorstelbaar op welke lugubere wijze de mens hier met zijn medemens omging en op een geraffineerde en georganiseerde wijze tot massale vernietiging overging. Het eerste kamp bestaat voor een groot stuk uit een museum met de duizenden haarlokken, brillen, tassen en reiskoffers, schoenen, speelgoed van kinderen, juwelen en kleren die in beslag werden genomen. Vooral de kleine kelderruimten waar gevangenen dagenlang werden opgesloten, staan bezoekers voor eeuwig op het netvlies gebrand. Het tweede kamp is aangrijpend in zijn omvang en geeft met de ruïnes van de gaskamers een goed beeld van de massavernietiging zelf.

Het is onbegrijpelijk dat er nog negationisten bestaan. Als historicus ben je van nature uit kritisch en argwanend, maar wie deze horror aanschouwt,

moet wel echt van slechte wil zijn om de waarheid niet onder ogen te willen zien.

Wie naar de website van Verbeke en co surft (www.vho.org) staat versted. Boeken over 'naakte feiten' die de holocaust relativeren, studies die aantonen dat er nooit zoveel Joden tijdens de Tweede Wereldoorlog kunnen zijn verdwenen, waarin de gaskamers van Majdanek als 'mythen' worden afgedaan, of nog erger, boeken die de 'Treblinka-Schwindel' als onderwerp hebben.

Wie de argumenten van de zogenaamde 'holocaustrevisionisten' bekijkt, komt tot nog grotere verrassingen. Zo beweren zij dat de concentratiekampen geen vernietigingskampen, maar werkkampen waren. Het dodelijke Zyklon-B zou gebruikt zijn om te ontluizen, niet om te doden. Het filmmateriaal dat na de oorlog door Amerikanen en Russen werd verspreid, was pure propaganda. Indien de nazi's werkelijk de mogelijkheden hadden gehad om per dag 3.000 tot 6.000 mensen te doden, had niemand dit overleefd. De ontkeners zijn blijkbaar doof voor de duizenden getuigenissen van zij die terugkwamen van de kampen en hun verhaal vertelden. Het is uitgesloten dat deze overlevenden in een soort van complot hun verhalen zouden hebben verzonnen. De bewijzen over de gebeurtenissen zijn zo frappant en gedocumenteerd om te worden vervalst. En toch blijft het negationisme voortbestaan. De zaak-Verbeke is in Vlaanderen helaas geen alleenstaand geval. Er was het proces tegen Vlaams-Belangen senator Roeland Raes die tijdens een uitzending op de Nederlandse tv in 2001 twijfels uitte over de genocide in de tweede wereldoorlog en zelfs de authenticiteit van het dagboek van Anne Frank in twijfel trok.

Het ontkennen, schromelijk minimaliseren, rechtvaardigen of goedkeuren van de genocide die tijdens de tweede wereldoorlog door het Duits-nationaal socialistische regime is gepleegd, is

volgens de wet op het negationisme in België strafbaar. Maar zo'n wet is niet genoeg om vooral jongeren en de komende generaties te waarschuwen voor het gevaar van nationalisme, extremisme en vervolging van bepaalde bevolkingsgroepen zoals in de tweede wereldoorlog gebeurde. Er is meer nodig om de herinnering niet te doen verdwijnen. Vele rechtstreekse ooggetuigen zijn overleden en het aantal slachtoffers van de naziterreur slinkt elk jaar. Het optekenen van hun getuigenissen is dus onontbeerlijk. Vandaar dat programma's zoals deze van Vander Taelen, moeten ondersteund worden. Ook historische documentaires zoals de BBC-reeks 'Auschwitz, the final solution' zijn pedagogisch gezien, bijzonder waardevol materiaal. De tentoonstelling over de bouw van de gaskamers die eind 2007-begin 2008 in Mechelen liep, was een succes. Met het afschaffen van de reizen georganiseerd met jongeren naar concentratiekampen door het Belgisch leger gaf Defensie minister Pieter De Crem een bijzonder ongelukkig signaal. Er moet dan ook naar alternatieven worden gezocht om deze bezoeken in de toekomst te behouden. Er is al te lang getalmd met de oprichting van een Holocaustmuseum dat nu toch in 2011 zou opengaan in Mechelen. Het Fort van Breendonk is een uniek monument waar de voorbije jaren tal van inspanningen werden geleverd om een en ander aanschouwelijker te maken. Maar ook daar is er nog verbetering mogelijk. Het Joods Museum van Deportatie en Verzet in Mechelen is een bewijs hoe het kan. In zijn boek 'De getuigenissen' zegt de Italiaans-joodse schrijver Primo Levi, gevangene van Auschwitz, het zo: 'Het lijkt me overbodig hieraan toe te voegen dat geen enkel feit verzonnen is.'

Centrum Frans Grootjans wil groot liberaal eren

Oprichtingsactiviteit met Wilfried Martens en Guy Verhofstadt

Op 27 mei 2008 werd in Antwerpen het 'Centrum Frans Grootjans' opgericht. De kernleden van het Centrum willen het gedachtegoed van de voormalige Minister van Staat en voorzitter van de PVV in stand houden. Het Centrum is onafhankelijk.

Frans Grootjans overleed bijna 10 jaar geleden, op 20 februari 1999. Hij hoort onmiskenbaar thuis in de galerij van de grote liberale staatsmannen. In de naoorlogse liberale geschiedschrijving is hij niet weg te denken: hij stond – samen met Herman Vanderpoorten, Willy De Clercq en Karel Poma – aan de wieg van de Vlaamse PVV en tussen 1973 en 1977 bezorgde hij als partijvoorzitter het liberalisme opnieuw een ideologische onderbouw. *Frans Grootjans was ook journalist en directeur bij De Nieuwe Gazet.*

Het Centrum heeft vier grote doelstellingen. (1) Het verspreiden en actualiseren van het liberale gedachtegoed zoals

onder meer neergeschreven in het Manifest van Oxford van 1947 in Vlaanderen en in België. (2) Het bevorderen van een nieuwe politieke cultuur waarin de dialoog en het wederzijds respect centraal staan. (3) Het verdedigen van de onafhankelijkheid van de journalisten tegenover de groeiende impact van de commercialisering en popularisering in de pers. (4) Het verzamelen en uitgeven van teksten en toespraken van Frans Grootjans.

Het Centrum zal jaarlijks twee activiteiten organiseren waarin bepaalde aspecten van het gedachtegoed van Frans Grootjans worden toegelicht. De startactiviteit is op woensdag 4 december 2008 om 20 uur in het Cultureel Congrescentrum Elzenveld, Lange Gasthuisstraat 45 te 2000 Antwerpen. Sprekers zijn baron Karel Poma, ex-premier Wilfried Martens en ex-premier Guy Verhofstadt. De toegang is gratis, maar vooraf inschrijven (per fax, email of tele-

fonisch) bij de woordvoerder wordt door de organisatoren op prijs gesteld.

De kernleden van het *Centrum Frans Grootjans* zijn Karel Poma, Dries Kinsbergen, Camille Paulus, Fernand Papon, Antoinette Helmoortel Pecher, Marc Swinnen, Marc Bossuyt, Claude Marinouwer, Omer De Witte, Josy De Witte-Legiers, Marc Cools, Walter Prevenier, Jan Kerremans, Dirk Grootjans, Dirk Verhofstadt, Egbert Lachaert, Axel Polis, Ann Coolsaet, Bert Cornelis, René Noerens, en Philippe De Backer. Woordvoerder van het Centrum is Philippe De Backer. Tel. 0486473634. Mail philippe.debacker@ugent.be

**Centrum Frans Grootjans,
Justitiestraat 31
2018 Antwerpen
Tel. 03/248.44.83
Fax 03/216.39.62**

VOLKSBELANG

wordt uitgegeven door
de vzw **Liberaal Vlaams Verbond,
Stichting Vanderpoorten**
Verantwoordelijke uitgever:

Bert Cornelis,
Kard. Mercierlaan 63, 3001 Leuven

Hoofredactie:
Bert Cornelis Bert@Reflextc.be

Vormgeving:
Ilde Cogen ilde.cogen@openvld.be

Secretariaat:
Luc Pareyn - Liberaal Archief
Kramersplein 23 - 9000 Gent
tel. 09/221.75.05 - fax:
09/221.12.15
www.liberaalarchief.be
luc.pareyn@liberaalarchief.be

LVV: "Tijd en boterhammen, en het lukt wel"

België heeft in de persoon van Annemie voor het eerst een volwaardige minister van Migratie. Ooit hing dit departement af van Justitie. Maar na drie jaar zag toenmalig minister Melchior Wathelet asiel niet meer zitten en verhuisde het naar Binnenlandse Zaken waar het tot de vorige regering bleef.

In 1974 werd in België een migratiestop ingevoerd. Maar als je dat nu nog zegt, verklaart iedereen je gek. In Humo zei Turtelboom onlangs dat de migratiestop zo efficiënt is geweest als een paraplu tijdens een orkaan. Helemaal niet dus. Migratie is in heel de maatschappij verweven. Ongeveer 1,6 miljoen inwoners van ons land zijn in het buitenland geboren. Daar kan je niet naastkijken. En dus ga je er maar best verstandig mee om.

Dat kan volgens Turtelboom door te spreken over een slimme, een georganiseerde, gecontroleerde migratie. Open grenzen zijn onhaalbaar, maar een Fort België is ook niet realistisch. Dus moet je migratie tot een win-winsituatie ombuigen: voor de migrant, voor het gastland en voor het thuisland: drie keer winst dus, een triple-winsituatie noemt Turtelboom het.

En we hebben nieuwe mensen nodig, in de knelpuntberoepen waarvoor je geen Belgen meer vindt, voor het opvangen van de vergrijzing nu en in de toekomst, voor het op peil houden van de welvaart. Eerste vraag natuurlijk: vul die vacatures eerst met de eigen werklozen op? Juist, maar zelfs dan kom je handen tekort. Het is overigens een 'en/en'-verhaal: aan de ene kant activeer je de eigen werklozen,

aan de andere kant voer je economische migratie in. Met die opmerking dat economische migratie geen wondermiddel is. Langer werken is bijvoorbeeld ook nog een mogelijkheid om de vergrijzing aan te pakken.

Maar er zijn wel voorwaarden verbonden aan de economische migratie. Anders loopt het fout. Het mag geen oneerlijke concurrentie worden. Voor de bedrijven (want anders gaan ze met illegalen werken), voor de eigen werknemers (de buitenlandse werknemers moeten van dezelfde sociale voordelen genieten) en voor de werklozen (die door nieuwe arbeidskrachten niet uit de boot mogen vallen). Turtelboom helpt enkele hardnekkige vooroordelen de wereld uit. Bijvoorbeeld dat een legaal goedkoper is dan een Belg. Klopt niet. Een migrant moet bijvoorbeeld al zijn reis betalen. Er bestaat tevens veel verwarring tussen migranten en allochtone Belgen wat de discussie niet altijd gemakkelijk maakt. Economische migratie leidt niet tot sociale afbouw, of tot het neerhalen van de lonen. Als iedereen volgens de Belgische wetten en normen werkt, bestaat dit gevaar niet. Ook het vooroordeel als zou economische migratie tot een leegzuigen van de goede arbeidskrachten in de landen van herkomst leiden, is volgens Turtelboom een fabel: in plaats van een *braindrain* krijg je een *braingain*: het opdoen van ervaring in het gastland die later in het thuisland kan gebruikt worden. De liberalen plaatsten de economische migratie enkele jaren terug op de politieke agenda. Maar, zoals vandaag met vele beleidsvoorstellen, rijst de vraag naar de politieke haalbaarheid. Bovendien loopt doorheen de economische migratie een

communautaire breuklijn: in Vlaanderen wil men werk maken van economische migratie, in Wallonië wordt eerder gedacht aan het regulariseren van illegalen. Volgens Turtelboom heeft dit veel te maken met de verschillende economische realiteiten in Vlaanderen en Wallonië. Maar of je nu de vraag over de politieke haalbaarheid al dan niet stelt, economische migratie zal er toch komen. Dus organiseer je dit maar beter goed van in het begin. Er is een grote druk in Wallonië om te regulariseren en Turtelboom werd met alle zonden van Israël beladen toen ze het idee opperde om te regulariseren aan de hand van een puntensysteem. De PS en cdH vroegen zelfs haar ontslag. Groen! doopte Turtelboom om tot 'Uzereen Rita' (naar de 'harde' Nederlandse voormalige minister van Migratie Rita Verdonck). In het zuiden van het land is de PS in dit debat een groot probleem. Die partij wil links zijn, maar is conservatiever dan andere socialistische partijen in Europa. 'Tijd en nog veel boterhammen en het moet wel lukken', zegt Turtelboom. Aan de mailtjes die de minister uit Wallonië over regularisaties en economische migratie krijgt, valt een kentering vast te stellen. Ze voelt een zekere appreciatie voor haar rechtlijnigheid. Het klimaat keert, mede onder invloed van de Franse media die in Wallonië druk worden bekeken en waarop men Sarkozy met zijn streng asielbeleid aan het werk ziet. Ook op Europees vlak wordt getracht een consensus te vinden over migratie, het uitgelezen niveau om deze zaak te regelen. Misschien zelfs zo definitief te regelen, dat een minister van Migratie in België overbodig wordt.

B.C.

Annemie

Annemie Turtelboom (° Ninove, 1967) groeide op in Zandbergen bij Geraardsbergen. Na studies regentat te Brussel, behaalde ze het diploma van licentiaat economie aan de KU Leuven. Ze was tot 2003 Opleidingsverantwoordelijke Marketing aan de Katholieke Hogeschool Leuven.

Van 2003 tot 2007 was ze federaal parlamentslid voor de open VLD. Daar ontpopte ze zich als expert Sociale Zaken, Werk en Pensioenen. Zowel De Standaard als De Morgen gaven haar de op één na hoogste score bij de evaluatie van de parlementsleden. Maar ook in andere kranten en op radio en televisie werd ze meermaals gevraagd voor haar deskundigheid terzake. Thans is ze federaal minister van Immigratie- en Asielbeleid. Annemie woont sinds 1994 in Puurs, waar ze ook fractieleider in de gemeenteraad is. Ze is getrouwd en heeft twee dochters.

'De zestien is voor u': relaas van een crisis

In 'De zestien is voor u' brengen vier politieke redacteurs van de krant De Standaard, Bart Brinckman, Isabel Albers, Steven Samyn en Wouter Verschelden, op basis van uren interviews met de betrokkenen een relaas van de langste formatie die België ooit heeft meegemaakt. Het boek legt tevens de vinger op de wonde: een land dat worstelt met zijn toekomst.

Eind augustus 2007 begon de Wetstraatredactie van De Standaard aan een reconstructie van de formatie en de politieke crisis na de verkiezingen van 10 juni. Uit vele gesprekken met de hoofdrolspelers kwam een reeks in De Standaard die in politieke middens voor heelwat ophef zorgde. Die reeks vormde de basis voor het boek dat nu voorligt. Het boek gaat uit van dezelfde informatie, en brengt nieuwe elementen aan, nuanceert zelfs een en ander.

Maar dan komt het boek nog te dicht bij de feiten en zullen er nog wel enkele jaren overgaan alvorens we de hele waarheid zullen kennen. Het is eigen aan Wetstraatjournalistiek: de journalist staat dicht bij de feiten, maar het ontbreekt hem vaak aan perspectiefzicht. Hij kent niet alle elementen van het verhaal en moet onder tijdsdruk noodgedwongen in het stadium van de pure informatie blijven vastzitten. Het is niet zo dat hoe dicht men tegen de waarheid zit, hoe beter men die waarheid ook kan inschatten.

Wachten op memoires

Vandaar dat vele hoofdrolspelers ook met heel gemengde gevoelens het boek hebben gelezen. Zij weten over bepaalde

zaken natuurlijk meer, maar achten de tijd niet rijp het achterste van de tong te tonen. Wellicht is het wachten op hun memoires. Hugo De Ridder die het genre van het politieke boek in Vlaanderen introduceerde, waarschuwde bij de voorstelling voor de zogenaamde 'open-mond-politiek'. En daar geeft het boek een goede inkijk: besturen bij de gratie van Black Berry's, het sms'en tussen politici en journalisten, beleid dat steunt op de ochtendlijke persoverzichten en talloze praatprogramma's. Het was ooit anders.

B.C.

Bart Brinckman, Isabel Albers, Steven Samyn en Wouter Verschelden, 'De zestien is voor u'. Hoe België wegzakte in een regimecrisis. Het verhaal achter de langste regeringsvorming ooit. Uitg. Lannoo; 335 blz.; 17,95 euro.

('De zestien is voor u' zijn de legendarische woorden van MR-voorzitter Didier Reynders op 12 juni 2007 toen hij voor het eerst Yves Leterme ontmoette. Die was toen nog minister-president van Vlaanderen. Maar er moest ook iets voor hem inzitten: regeren zonder de PS, met oranje-blauw: met andere coalitiepartners is er geen deal over het premierschap mogelijk.)

'De nieuwe rol van vakbonden

Er verschijnen niet zo veel boeken over de vakbondswereld. Wie de rol van de vakbonden beter wil leren kennen, moet zeker het boek 'De solidaire samenleving' van Luc Cortebecq lezen. Daarin wijst de voorzitter van het ACV op de rol en de noodzaak van een sterk middenveld en sterke vakbonden in een solidaire samenleving. Hij vindt ze vandaag meer dan ooit nodig om sociale verworvenheden te vrijwaren en de samenleving te verbeteren.

Cortebecq gaat geen enkel heikel punt uit de weg, hij heeft het over democratie binnen de vakbond, over staken, stakingsrecht, over migratie en Vlaanderen, over de toekomst van de sociale zekerheid en een nieuwe aanpak van de economie. Cortebecq opent daarbij opvallend nieuwe wegen. Zo zit volgens hem ook

veel positiefs in individualisering en hebben arbeidersbewegingen daartoe veel bijgedragen. Een vakbond van deze tijd houdt rekening met de individuele verwachtingen van werknemers. De kunst van een vakbond is het collectieve met het individuele te verzoenen.

'Donkerblauwe denktanks'

Maar hij rekent ook af met de zogenaamde 'donkerblauwe denktanks' waarvoor brugpensioenen, werkloosheidsuitkeringen en zelfs pensioenleeftijd op 65 jaar een doorn in het oog zijn. Het vergrijzingsdebat bij de liberalen maakt de mensen bang, schrijft Cortebecq. De vakbondsmen pleit voor een nieuwe economische politiek met durf en geloof gebaseerd op vijf sporen: een doelmatig innovatiebe-

leid, een vernieuwing van het economisch-industriële weefsel, meer investeringen in onderwijs en vorming, een toekomstgerichte arbeidsmarkt en een versterking van het sociale kapitaal. Ook daar gaat hij tegen liberale oplossingen zoals de gehele vrije markt 'ook de overheid moet keuzes maken'), geen halsoverkop economische migratie, een performante overheid en geen discours van 'ontvetting'.

Voor Cortebecq is minimale dienstverlening waarop liberalen sterk aandringen, geen wondermiddel. Staken is een ultiem middel waarmee niet lichtzinnig wordt omgesprongen. Een staking die niemand zou voelen, zou weinig effect hebben.

'Politici mogen de reizigers niet wijsmaken dat die paar treinen een oplossing kunnen bieden,' zegt Cortebecq tot de **Lees verder blz 7.**

'België? Oh ja, dat land

Interview met Alain Matton, hoofd van de administratie van de delegatie van de Europese commissie in Oost-Timor

BRUSSEL - Op 8 september 2004, zijn eerste werkdag als hoofd van de Administratie van de EU-delegatie in Indonesië werd een bomaanslag gepleegd op de Australische ambassade in de hoofdstad Jakarta. Een uur later liep er bij de EU-delegatie, waar hij pas aan de slag was, een bommelding binnen en werd iedereen geëvacueerd. Kerstmis daarop kwam de verwoestende Tsunami langs. De geur van de lijken blijft in je neusgaten hangen. Dat was de eerste kennismaking van Alain Matton met het leven als een diplomaat.

Na vier jaar Jakarta is hij nu sinds 1 mei 2008 op vraag van Commissievoorzitter Barosso, als hoofd van de administratie verantwoordelijk voor de opening van de nieuwe EU-delegatie in Oost-Timor. Als ambtenaar van de Europese Commissie vertegenwoordigt hij de Europese Unie in de hoofdstad Dili.

Matton is functionaris bij de Europese Commissie. Sinds 1993 is hij evenwel ook lid van de raad van bestuur van het Liberaal Vlaams Verbond en van zijn zestiende gebeten door de politiek: in 1981 was hij mede-stichter van de PVV-jongeren in Kortrijk en was actief in de Europese liberale jongeren. In juli 1996 werd hij Europees ombudsman van de VLD. Nadien militeerde hij voor enkele maanden met het Liberaal Appel. Matton verbleef enkele weken in België. Meteen een gelegenheid voor een gesprek met deze internationale LVV'er.

De vader van Oost-Timor

Alain Matton heeft geregeld contact met José Ramos Horta, de president van Oost-Timor en winnaar van de Nobelprijs voor de vrede (1996). Hij is zowat als een vader voor de één miljoen Oost-Timorezen. In februari 2008 werd hij het mikpunt van een dodelijke aanslag die hij nauwelijks overleefde. Na een herstel van slechts enkele maanden werd hij als een heilige in het land onthaald.

De Democratische Republiek Oost-Timor of Timor-Leste (Tetun: Timór Lorosa'e, Portugees: Timor-Leste) is een eilandstaat in Zuidoost-Azië of, afhankelijk van de definitie, in Oceanië.

Vóór de erkenning van onafhankelijkheid op 20 mei 2002 was Oost-Timor 24 jaar lang met harde hand bezet door Indonesië. Toen Oost-Timor in 2002 lid werd van de Verenigde Naties koos het voor zijn Portugese naam Timor-Leste.

Hoe volg je het Belgisch nieuws in Oost-Timor?

Alain Matton: "Internet natuurlijk. Ik lees elke dag Het Laatste Nieuws, vooral het nieuws in Brussel en uit mijn geboortestad Kortrijk. En natuurlijk ook de Belgische politiek."

Ligt Oost-Timor wakker van Europa?

"Ja, zelfs meer dan wij. Vooral omwille van de ontwikkelingshulp die Europa aan Oost-Timor geeft. In twee jaar tijd zal Europa er ruim 62 miljoen euro aan ontwikkelingshulp besteden, waarvan 38 miljoen euro voor landelijke ontwikkeling. De plaatselijke bevolking weet dat Europa voor haar belangrijk is."

En weten ze iets over België?

"Oh, ja. "België, het land zonder regering." Dat weet vooral de internationale

gemeenschap wel. En dat maakt mij ook triest. Het land dat uiteen valt. Men denkt dat er hier een burgeroorlog aan de gang is. Heel erg. En je krijgt die opmerkingen van gelijk welke nationaliteit. De imago-schade die ons land door de politieke crisis in het buitenland heeft opgelopen, is heel groot. Grote campagnes om dat goed te maken, hebben weinig resultaat. Ik heb er in Oost-Timor alleszins weinig van gemerkt. Hoe komt dat? De internationale pers benadert de Belgische toestand als een fait-diver. Ze brengt het nieuws dat België nog altijd geen regering heeft, maar de dag dat er effectief een regering was, heb ik daarover niets gelezen. In België zelf zijn we nummer twee in het aantal buitenlandse journalisten, en in het aantal geheime agenten. Iedereen weet dus altijd alles en niet verwonderlijk dat er over de crisis wordt geschreven vooral als deze tijdens de kalme vakantie periode valt. Men moet rekening houden dat Brussel niet alleen de hoofdstad van België en Vlaanderen is, maar ook van Europa. Als daar iets gebeurt, weet heel de wereld het."

Zijn we in eigen land te weinig met Europa bezig?

"Ja, en we onderschatten de voordelen van Europa voor ons land."

Zou een minister van Europese zaken iets kunnen doen?

"Neen, we hebben een uitstekende minister van Buitenlandse Zaken die bovendien Europa heel goed kent. Hij zegt op tijd en stond wat er moet gezegd worden. En hij wordt door iedereen in Europa gerespecteerd. Ik zie niet in waarom er een speciale minister voor Europese zaken nodig is."

Het referendum in Ierland tegen het Verdrag van Lissabon was wel een afknapper?

"We mogen ons daardoor in Europa niet

zonder regering'

laten afleiden. Het is geen goede zaak voor Europa. Dat onderkent iedereen. Een referendum is heel interessant, maar ook heel gevaarlijk. Het gaat vaak gepaard met veel desinformatie. Bovendien is slechts de helft van de bevolking in Ierland komen stemmen; dit wil zeggen dat de rest niet geïnteresseerd was of men niet heeft kunnen overtuigen om mee te doen."

Er is in de Belgische politiek weinig interesse voor Europa. Heeft dit te maken met een gebrek aan grote Europese politici op het Belgisch niveau?

"Ik ben jaren medewerker geweest van Willy De Clercq, iemand die een heel belangrijke rol heeft gespeeld op het Europese vlak. België heeft inderdaad behoefte aan een figuur die zich op Europees vlak opnieuw sterk kan profileren. Annemie Neyts blijft een sterke Europese persoonlijkheid. Verhofstadt is komende, maar wat gaat Karel De Gucht doen?"

Je leefde voor je Dili was, in Indonesië, een land met vele godsdiensten. Bij ons worden hoofddoeken verboden uit angst dat deze religieuze symbolen in ons openbaar leven zouden treden. Daar is dit blijkbaar heel anders?

"Da's juist. Ik leefde in een land waar het meeste aantal moslims wonen van over heel de wereld. Kom je in een restaurant dan zitten moslims en christenen samen aan tafel en bidden voor het eten elk

hun gebed. Een vrouw doet bij aanvang van haar werk in een 5 sterren hotel of restaurant de hoofddoek af en zet hem na het werk opnieuw op. Zonder problemen. In de EU-Delegatie hebben meer dan de helft van de lokale vrouwelijke staff een hoofddoek op. Ik merk dat mensen met een hoofddoek vaak veel liberaler zijn dan zij die hem willen verbieden. Het respect moet van beide kanten komen. Ik merk als ik opnieuw in Europa kom dat dit toch een probleem vormt. Extreme opvattingen aan beide zijden nemen toe."

Je leefde in een land waar de terroristische dreiging nooit ver weg is. Hoe ga je daarmee om?

"Je hebt overal extremisten. Maar niet alle moslims zijn criminelen of terroristen. Spijtig dat dit vooral in de media te weinig gerelativeerd wordt."

Je was ook jaren zelf politiek actief. Mis je dat?

"Natuurlijk mis ik dat. Een maal door de microbe gebeten... En moest zich ooit nog de gelegenheid voordoen om een politiek mandaat te bekleden. Graag. Als diplomaat doe je veel ervaring op en ontmoet je zeer interessante mensen. Zo ken ik bijvoorbeeld zeer goed Nobelprijs voor de vrede winnaar Ramos-Horta die nu president is van Oost-Timor. Het is dus een zeer boeiende job. Ik zou ze evenwel niet zomaar opgeven."

Je bent ook al jaren actief in het Liberaal Vlaams Verbond. Welke rol kan het LVV nog spelen?

"Het LVV wordt in de open VLD en de liberale beweging niet genoeg naar waarde geschat. Men zou meer gebruik moeten maken van bewegingen als Liberales, het LVV of het LVSV. Er leven daar nieuwe ideeën die men zou kunnen oppikken en politiek verder uitwerken. Het gebeurde trouwens zo bij de abortuswet. En waarom zou dit ook niet met andere thema's in de toekomst kunnen? In dat middenveld voelt een partij veelal beter de polsslagen van de basis."

Bert CORNELIS

Vervolg van blz 5

voorzitters van de minimale dienstverlening.

Het debat over de verhouding tussen politiek en vakbond begint Cortebeek met de vaststelling dat de samenleving sterk ontzuid is en het is belangrijk dat het ACV tijdens Paars-Groen dossiers ook bij groene en socialistische ministers ging aankloppen. De afstand die het ACV bewaart tegenover de christendemocraten heeft de vakbond alleen maar geloofwaardiger gemaakt. Maar Cortebeek slaat ook: in economische aangelegenheden hangt de huid van de CD&V te veel naar de conservatieve, neoliberale wind.

Als het over de staatsvorming gaat, kiest Cortebeek resoluut voor de solidariteit: wie daar aan raakt zal het ACV op zijn weg vinden. Over Europa is Cortebeek minder optimistisch: het sociale verhaal blijft onderbelicht en men moet er niet van opkijken dat werknemers Europa in de steek laten, wat weer voer is voor de anti-Europese populist. Hij vraagt van federale en regionale politici in ons land meer interesse voor de EU'. Cortebeek's conclusie over het voorbije politieke jaar is heel hard: het eigen ego, de eigen carrière, het partijbelang of de te hoog opgeklopte verwachtingen lijken zwaarder te wegen dan het gemeenschappelijke belang.

B.C.

Luc Cortebeek, *De solidaire samenleving. Over de rol van sterke vakbonden.* Uitg. Davidsfonds Leuven, 2008; 149 blz.; 14,95 euro.

DE RODE BADKUIP

Geslaagde debuutroman van Paul Jacobs

De naam van Paul Jacobs doet beslist een belletje rinkelen. Hij is producer bij de VRT waar hij de bezielende kracht was voor aardig wat humoristische radioprogramma's als de legendarische 'De taalstrijd', 'De rechtvaardige rechters', 'De tekstbaronnen', 'Het vermoeden' en vele andere. Vier jaar geleden (hij was toen 55) nam hij verlof zonder wedde om te doen wat hij altijd had willen doen, het schrijven van een roman, en hij koos de ultieme vrijheid: 'On revient toujours à son premier amour'.

Niet dat Jacobs nooit eerder wat gepubliceerd had. 'De rode badkuip' is zijn 26ste boek, maar tot dusver onderscheidde hij zich vooral in het schrijven van cursiefjes, korte verhalen, vier scenario's voor televisiefilms (gedraaid in het kader van de reeks 'Made in Vlaanderen') columns, een jeugdroman, kwisboeken en

veel boeken 'naar' uitgezonden radio-programma's ('De taalstrijd-bibliotheek', 'De beste vrienden; vertellers uit Vriend en vijand'), een komedie ('Kom u hier dikwijls?'), literaire anekdoten ('Nee, dank u, ik heb al een boek'), science fiction ('Dageraad des duivels'), etc. Jacobs is m.a.w. alles behalve een debutantje. Herman Brusselmans noemde hem zelfs ooit 'een knappe verhalenverteller'. De dartele en gewiekste Jacobs wou echter meer dan zijn zegje hebben in vernuftige cursiefjes met verrassende pointes, opgewekt en gekruid, scherpzinnig of snibbig, meelevend of familiair.

Misdaadroman

Een misdaadroman. Die vier jaar voorbereiding waard was. Met een Paul Jammersachtige, succesrijke maar cynische televisiejournalist, die Tom Breens heet en met zijn programma 'De ongelovige Thomas' een reeks gelovigen in de acupunctuur, de homeopathie, astrologie, graancirkels, handlijnkunde, psychoanalyse, grafologie en kaartlegging ontmaskerde. Via een paranormale mediumsessie komt hij in contact met Ellen, een jonge, eigenzinnige filosofiestudente ("een meisje met fuck-me laarsjes" – wat hebben Vlaamse auteurs met meisjes met laarsjes?) die opgepadeld zit met een theorie over mogelijk leven na de dood, reïncarnatiegegevens en een reïncarnatiehoroscoop. Hoewel hij weinig geloof hecht aan haar 'bewijzen van wedergeboorte' ondernemen ze samen een speurtocht die hen via enkele Vlaamse musea naar de steile krijtrotsen van de Normandische kust brengt. Maar zij zijn niet alleen. Niet iedereen is opgetogen met hun sensationele bevindingen. Een geheim genootschap van Nietzschekenners en –bewonderaars zit hen op het spoor. Hierdoor krijgt het verrassend onderhoudend boek zelfs een 'De Da Vinci

Code'-lite tintje met een intelligente en weinig voorspelbare plot, interessante personages en bijzonder accuraat beschreven locaties.

De dialogen zijn meestal Jacobsachtig geestig (een prostituee zorgt voor "haar laatste kwakje van de dag"; tegen een Engelse vriendin zegt Tom Breens: "In België moet je rechts rijden. Rechts, zoals de fascist, Right is right. Left in wrong"; een "dertien centimeterdiepte-interview" met knappe vrouwen door hitsige reporters; "een vrijer met een constructiefout")

Om de lectuur up to date te houden passeren heel wat bekende Vlamingen de revue: Carl Huybrechts, kardinaal Danneels, Gerard Bonifée, Tom Lenaerts, Tom Lanoye, Rik Daems ("Hij had thuis rond de tafel staan dansen toen minister Rik Daems, die zichzelf op de televisie tot wijnkenner had uitgeroepen, het brouwsel van zijn eigen wijngaard had afgedaan als 'zoete bocht'").

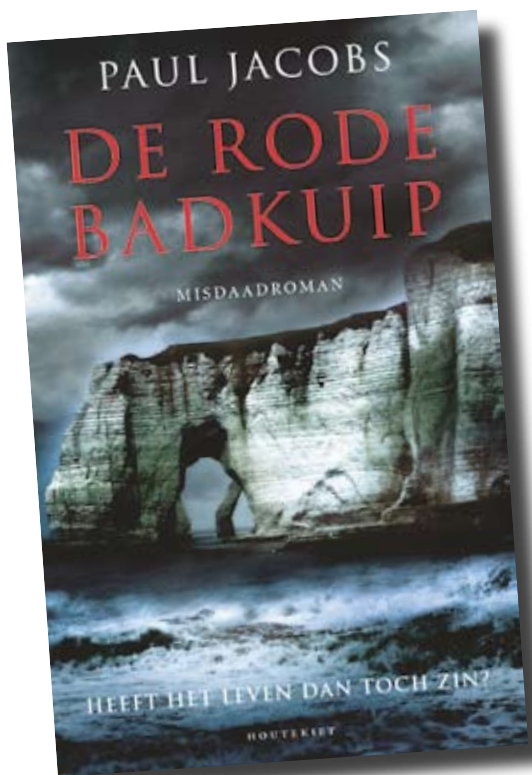
Goed en kwaad

Jacobs balanceert de actiefragmenten en/of –hoofdstukken verrassend galant met sequensen waarin de helden dwepen met figuren al dan niet geallieerd met Nietzsche en nieuwe raadsels met historische wetenschappers. De wedloop tussen goed en kwaad wordt door de auteur op charmante wijze verbonden aan de uiteenlopende tonelen van handeling.

Het wordt nu al uitkijken naar de volgende lotgevallen van Tom Breens. Paul Jacobs heeft duidelijk de smaak te pakken en werkt aan een tweede boek met de televisiejournalist opnieuw in de spotlights. Hopelijk moet de lezer weer geen vier jaar wachten.

John RIJPENS

Paul Jacobs, De Rode Badkuip.
Uitg. Houtekiet, 2008; 317 pag.;
18, 95 euro.

Congo blijft een politieke fistel

Het zit er andermaal bovenarms op tussen België en de Republiek Congo. En alweer was het minister van Buitenlandse Zaken Karel De Gucht die de steen in de kikkerpoel gooide.

Dat België het recht heeft om kritiek te uiten op het politieke bestel in Kinshasa, en om na te gaan of zijn geldelijke steun ordentelijk besteed wordt, betwist niemand, ook de Congolese eerste minister Gizenga niet. Gizenga is trouwens een van de weinigen die geen boter op het hoofd heeft. De Palu-partij van de oud-vicepremier onder Lumumba, heeft nooit enige band onderhouden met de MPR van Mobutu (en moest zich destijds evenmin aan schouderklopjes verwachten van de dictator, die Gizenga's medestander Mulele met valse beloften uit zijn hok lokte en koelbloedig liet ombrengen).

Dat president Kabila dan toch aan Gizenga dacht om een regering te vormen, heeft deels met opportunisme, deels met verwantschap, deels met machtspolitiek te maken. Gizenga en vader Kabila hadden beiden in het linkse verzet gezeten in Oost-Congo. Gizenga is oud, en vormt geen bedreiging meer voor de jonge president. En de regering is maar zo sterk als haar zwakste schakel en dat zijn er nogal wat onder de ministers. Corruptie is daarbij een schamele omschrijving. Het is dus niet wát De Gucht zei dat pijn deed, wel dát hij het gezegd heeft.

Belgische afbouw

Strategisch was dat niet de meest uitgekookte zet, omdat België noch politiek-economisch noch intern in poolpositie ligt om Congo te kapittelen. De politiek volgt met nodeloze vertraging de bedrijven. Onze uitvoer naar Congo is onbetekend. Het ging vorig jaar om 200 miljoen euro, zegge en schrijve 0,08 procent van het totaal. Onze jaarlijkse steun, zo'n 175 miljoen, gaat voor 60 % naar lonen van Belgische ontwikkelingshulpers. Hefbomen zijn er al lang niet meer. Umicor (ex-Union Minière) heeft zijn laatste aandelen in het diamantbedrijf Miba al in 2004 verkocht. Fortis (ex-Generale) schoof zijn Afrikaans

aandelenpakket van zijn volle dochter Belgolaise in de Banque Commerciale du Congo (26 %) vorige maand volledig door naar de Attijari-Wafa Bank uit Marokko. Gécamines is door de Wereldbank ontmanteld. De verdere uitbouw van de haven Matadi is verloren voor Antwerpen, en gaat naar de Verenigde Arabische Emiraten. In eigen land sneed de opmerking van De Gucht dwars door de taalgemeenschappen heen. De MR was boos, de PS was boos, de PvdA was boos, de cdH zette het koningshuis uit de wind. CD&V, en Letermé vallen de Gucht en zijn VLD niét af. Hoewel, aldus de premier op de diplomatieke dagen, "de regering eraan houdt, bedoeld wordt: eraan hecht, de geprivilegieerde en prioritaire relaties te herstellen".

Communautair

Waarom blijft vrijwel uitsluitend Frans-talig België dan toch hameren op de zogenaamde "bijzondere betrekkingen en verplichtingen" aan een land dat bijna een halve eeuw zijn eigen boontjes dopt, dat inmiddels 60.000 universitair gediplomeerden telt, maar er zelfs met VN-hulp niet in slaagt de rechtsstaat te installeren? Begin juni zei Alan Doss van de VN-zending in Congo dat met geweld een einde dient gemaakt aan de pomperijen van het FDLR, een uit Rwanda gevluchte Hutumilitie, van de Mai Mai en van het legertje van generaal Nkunda. "En er moet een vooruitgeschoven commando in Goma komen". Nostalgie en misplaatste grandeur francophone lijken de enige beweegredenen.

Economisch ziet het er voor Congo hoedanook somber uit, ondanks een ongekende groei van 5,6 %. Er is nauwelijks opvang voor de zowat 25.000 Congolezen die einde mei uit de Angolese diamantmijnstroken zijn verdreven. Kabila speelt het hard tegen het Westen, nu China met 9

miljard dollar over de brug komt, zich niks aantrekt van mensenrechten of sociale rechten (zie de voortdurende mijnopstanden elders in Zwart-Afrika), en aan (onevenwichtige) ruilhandel doet: ertsen en olie voor wegen en fabrieken. Dat doet het overall: het kocht Tsjaad en Malawi uit, die prompt Taiwan lieten vallen en Peking erkenden; het steunt regeringen, geen staten (zodat een dictatuur als Soedan intussen 60 % van al zijn olie naar China verscheept; Angola leverde 465.000 vaten per dag in 2007); het heeft net een contract van 5 miljard dollar gesloten met Niger voor olie- en uraniumwinning; het betaalt 35 % van de mijnuitbatingswinsten aan de Congolese staat, het dubbele van wat de in 1997-8 Westerse "plundercontracten" bedongen; en de wapenverkoop van China aan Afrika belooft al een half miljard dollar, 15,4 % van zijn uitvoer.

Een omgeslagen bladzijde

De enigen die op kunnen tegen China (en dus ook bijzonder discreet blijven over hun belangen) zijn de Verenigde Staten. In De Tijd van 5 juni zegt Lode Baeck wrang: "Ze houden zich opvallend kalm tegenover Congo. En ze weten heel goed waarom. En wij staan hier te trappelen van ongeduld om de Amerikaanse waterdragers te zijn". Verontwaardiging en voortvarendheid zijn niet altijd de beste raadgevers. Vooral als er geen drukkingmiddelen meer zijn, want Congo betaalt nu al dank zij de inkomsten van de fors gestegen koper- en kobaltprijzen jaarlijks 800 miljoen dollar schulden terug. Dan helpt een symbolische tegemoetkoming als de aanhouding van oppositieleider Jean-Pierre Bemba "op vraag van het Internationaal Gerechtshof in Den Haag" niet om peis en vree te bewaren. Vraag is alleen of dat echt nog nodig is. Congo, laat het duidelijk zijn, is een omgeslagen bladzijde in onze geschiedenis, zo omgeslagen als de Napoleontische periode, of het keizerrijk van Jozef II. Stekelige opmerkingen zijn dan vrijblijvend. Pas over China zouden ze relevant zijn.

Lukas de Vos

Van averechtse liberaal tot activist en antifascist

Toen Leo Augusteyns (1870-1945) overleed, meldde Het Laatste Nieuws dit in vijf regels. Inderdaad weinig voor een liberaal die een belangrijke rol speelde in de Antwerpse politiek, die representatief was voor het vrijzinnig liberalisme en het liberaal sociaal beleid in Antwerpen zelfs tot een hoger niveau tilde dan socialistische en katholieke bewegingen. Daniël Vanacker schreef een lijvige, twee boekdelen tellende biografie over Augusteyns, meteen ook een meer dan waardevolle bijdrage over de Belgische politieke geschiedenis van de periode 1890-1945.

De auteur, Daniël Vanacker, medewerker aan het Liberaal Archief, reveleert zich hiermee eens te meer als een gebosseleerd onderzoeker en publicist van het activisme en van de Eerste Wereldoorlog in Vlaanderen. Hij schreef eerder de geschiedenis van de Vlaamse collaboratie tijdens de Eerste Wereldoorlog, toegespitst op Gent ('Het activistisch avontuur', 1991), 'Oorlogsindrukken van Cyriel Verschaeve' (1996), 'Het 14-18 boek' (1996) en het eerste wetenschappelijk boek over de Frontbeweging ('De Frontbeweging. De Vlaamse strijd aan de IJzer, 2000) en 'Joris Van Severen, Die vervloekte oorlog'.

Merkwaardig dagboek

Voor de inhoud van zijn nieuwe, tweedelige tour de force „Een averechtse liberaal“ (Leo Augusteyns en de liberale arbeidersbeweging) en „Van activist tot antifascist“ (Leo Augusteyns en het Vlaams-nationalisme) baseerde Daniël Vanacker zich op honderden noten, archiefstukken, boeken, brochures, artikels, licentiaatsverhandelingen, periodieken, goed voor 183 pagina's compact gedrukte geraadpleegde bron-

nen. Verwijzend naar notulen, zoals ze destijds werden genoteerd.

In zijn inleiding vertelt de auteur hoe hij vier jaar geleden in het Liberaal Archief kennis maakte met het gevangenisdagboek van Augusteyns, de Antwerpse liberaal en één van de twee Vlaamse volksvertegenwoordigers die tijdens de Eerste Wereldoorlog het activistische kamp had gekozen, waarvoor zij na de oorlog veroordeeld waren. "Twee compleet onbekende werelden gingen voor mij open: de opkomst en bloei van de liberale arbeidersbeweging in Antwerpen voor 1914 en de hopeloze strijd van een kleine groep Vlaams-nationalisten die de strijd aanboden tegen de verrechtsing van hun beweging in het interbellum".

De volumineuze biografie valt uiteen in twee delen "die grondig van inhoud en aanpak verschillen" onderstreept Vanacker. In het eerste deel, Een averechtse liberaal, moet de lezer niet meteen denken aan een soort peetvader van Jean-Marie De Decker. De afkomst, de jeugd en het leven van Augusteyns wordt beschreven tegen de achtergrond van de oprichting en evolutie van de liberale arbeidersbeweging in Antwerpen, tussen 1870 en 1914.

De vader van Leo Augusteyns is Pieter Jozef Augusteyns, die aanvankelijk als drukker werkzaam was, oplom tot meestergast en nadien voorzitter werd van de 'Liberale werkliedenmaatschappij van onderlinge bijstand Help U Zelve. Pikant detail: zijn foto (pag. 9) verscheen voor het eerst in 'De Zweep' (van 31 juli 1892).

Na een wat moeilijke start kreeg 'Help U zelve' wind in de zeilen, mede dank zij de onvoorwaardelijke steun van Julius Hoste en zijn 'centenblad' Het Laatste Nieuws. 'Help U Zelve' bouwde een eigen lokaal, een succesrijke volksbakkerij, een eigen tijdschrift (niet meteen naar de zin van het socialistische

weekblad 'De Werker', een brouwerij en een neutrale ziekenbeurs (ziekenbond) waarbij b.v. een zieke 1,50 frank per dag kreeg plus gratis arts en gratis medicamenten!

Zwakke gezondheid

Over de jonge Leo Augusteyns is blijkbaar weinig bekend: hij had een zwakke gezondheid, zat tot zijn vijftiende in een stadsschool en stapte toen over naar het Koninklijk Atheneum van Antwerpen: de dichter en literatuurcriticus Paul De Mont was er één van zijn weinige favoriete leraars. Augusteyns gebrekkige kennis van het Frans speelde hem parten ("mijn moedertaal werd er als Assepoester behandeld").

Het is nogal wies dat de jonge Augusteyns zich al vroeg tot de politiek aangetrokken voelde. Hij werd een piepjonge secretaris van de Liberale Vlaamse Bond, opgericht in Antwerpen met een Vlaams en antiklerikaal programma. Een aantrekkelijke uitdaging die dan weer leidde tot het voorzitterschap van de Vlaamse Jonge Wacht, lidmaatschap van het Willemsfonds en het toetreden tot de loge Marnix van Sint-Aldegonde. In het hoofdstuk 'Van stembus naar stembus' behandelt Vanacker de woelige periode van de Antwerpse liberalen bij de gemeenteraadsverkiezingen van Antwerpen. Boeiende lectuur vindt men in 'De slag om het stadhuis' met o.m. de beruchte verkiezingsaffiche uit 1896 die de klerikale regering verwijt dat ze de jenever belastte op rug van de arbeiders, terwijl de hoge heren zelf liever wijn dronken. De affiche richtte zich ook tot de cafébazen die een belangrijke electorale groep van de liberalen vormden.

In 1906 werd Leo Augusteyns voor het eerst verkozen als volksvertegenwoordiger van de 'Liberale Volkspartij', een formatie gegroeid uit de politieke vleugel van het liberale ziekenfonds

'Help U Zelve'. Tijdens zijn carrière als volksvertegenwoordiger leunt hij steeds dicht aan bij de sociaal democraten met eerder radicale programmapunten voor die tijd als het nationaliseren van de steenkoolmijnen, het zich verzetten tegen een Belgische kolonie, de strijd tegen de werkloosheid en het algemeen enkelvoudig stemrecht.

Voor zijn republikeinse gezindheid komt hij openlijk uit. Qua Vlaamsgezindheid voegt hij de daad bij het woord en is één van de eersten die het Nederlands als voertaal gebruikt in het parlement. Typisch voor Belgisch-Vlaamse toestanden kan het succes niet blijven duren zonder onderlinge ruzies, wedijver, nieuwe concurrenten onder de vrienden en vijanden.

Overtuigde democraat

In het tweede deel, „Van activist tot antifascist beschrijft“ Vanacker de verdere loopbaan van Augusteyns vanaf het uitbreken van de Eerste Wereldoorlog tot zijn overlijden kort na de Tweede Wereldoorlog. Tijdens de ‚Grote Oorlog‘, met de bezetting van Antwerpen, geraakt ‚Help U Zelve‘ in nood, is er een moeilijke godsvrede, groeit de strijd voor een Vlaamse hogeschool, en gaat Augusteyns nauwer samenwerken met zijn klerikale collega Adelfons Hendrickx. Hoewel Augusteyns meer en meer als activist kan worden beschouwd, bewijst de auteur dat hij nooit lid was van (hij noemt het „verbazingwekkend“) de beruchte Raad van Vlaanderen. De steeds meer en meer geïsoleerd geraakte Augusteyns belandt na de Eerste Wereldoorlog gedurende drie jaar in de Antwerpse gevangenis van de Begijnenstraat.

Toch blijft hij een overtuigde democraat. Na zijn vrijlating, annex een financiële adering (hij verliest zijn rechten op zijn pensioen), tracht hij wat bij te verdienen als boekhouder. Na de verkiezingen van 1921 verdwijnen de Antwerpse liberalen ook uit het stadsbestuur.

Augusteyns gaat sympathiseren met Borms. Die aanhankelijkheid met Borms wordt hem kwalijk genomen.

Als deskundige op het vlak van het activisme weidt de auteur uitvoerig uit over de rol van Augusteyns tijdens het interbellum, zijn rol bij de Nederlandse

Unie, zijn bijdragen in het blad ‚De Noorderklok‘ („Hij schreef over het gebrek aan Vlaamsgezindheid bij de liberalen en zelfs bij het Liberaal Vlaams Verbond...“ (pag. 612).

Stemmenronselars

In 1931 verloor Leo Augusteyns zijn tweede vrouw. Zij overleed op hun buitenverblijf in Kapellen. Bij gelegenheid bracht hij de liberalen opnieuw ter sprake: „Een organisatie als het Liberaal Vlaams Verbond maakte volgens hem veel misbaar, maar had geen enkele invloed op de partij“ schrijft Vanacker en hij citeert Augusteyns: „Stemmenronselars mogen zij wezen. De Vlamingen bedriegen, ziedaar de lage rol die de liberale Vlamingen nog mogen spelen...“ (pag. 616)

In de zomer van 1933, terwijl er gesprekken gevoerd werden tussen het Vlaamse Front en het VNV, ondernam de toen 63-jarige Augusteyns een reis naar de Sovjet-Unie, in die tijd niet erg evident. Hij kwam er sterk onder de indruk van de realisaties van het Sovjet-regime. Met Augusteyns als voorzitter weigerde hij het Vlaams Front te laten opsloppen door het VNV en stuurde hij warempel aan op samenwerking met de communisten. Hij probeerde de strijd met het VNV zo correct mogelijk te voeren.

Leo Augusteyns en zijn vrienden bleven ijveren voor een volksfront in Antwerpen en dat leidde in 1936 tot de nieuwe groepering Federalistisch Volksfront, dat zich wilde inzetten voor het behoud van de democratie, zich verzettend tegen alle fascistische, solidaristische en corporatistische bewegingen. Hij was begaan met de toestand in Spanje, „waar de democratische republiek een gevecht op leven en dood voerde met de rechtse nationalisten, aangevoerd door Franco“ (pag. 649),

De afrekening

Bij het begin van de Tweede Wereldoorlog was Augusteyns bijna zeventig. Door bemiddeling van de Bormscommissie kreeg hij zijn volledig pensioen. Het inkomen van Augusteyns werd hierdoor verdrievoudigd...In 1943 werkte hij nog mee aan de groots opgezette Bormsviering in de Antwerpse Zoo, maar

hij bleef afkerig tegen elke vorm van fascisme. Toen de zoon van een vriend door de Gestapo was opgepakt zou Augusteyns aan de Gestapo hebben voorgesteld diens plaats in de nemen „maar werd hij vierkant uitgelachen“ (pag. 658).

Tijdens de oorlog vervulde hij enkele beheersmandaten en bleef hij zich inzetten voor het Vlaams Kruis. Na de bevrijding volgde uiteraard de afrekening. De besluitwet van 19 december 1945 stipuleerde „al wie geld aanvaard had tijdens de oorlog, automatisch zijn politieke en burgerlijke rechten kwijt was“. Augusteyns zou het hele bedrag (150.000 frank plus intresten) dat hij van de Bormscommissie had gekregen, teruggeven. Hij begon met de afbetalingen in april 1945 en verkocht daarvoor de Beukendreef en de grond van zijn buitenverblijf in Kapellen. In november was alles terugbetaald. Op 15 december 1945 overleed hij en werd volgens zijn laatste wilsbeschikking verast in het crematorium van Ukkel en in alle eenvoud begraven in de familiegrond in Kapellen. Op 21 december meldde Het Laatste Nieuws zijn overlijden in vijf regeltjes: „Leo Augusteyns overleden. Te Kapellen is Leo Augusteyns overleden, die destijds zeer bedrijvig was in de liberale volkskringen en gedurende verschillende jaren in de Kamer zetelde als vertegenwoordiger van Help U Zelve.“

Eerbied voor de historische waarheid

Daniël Vanacker activeerde de verhouding biografie-geschiedenis door via honderden notulen, brieven, kranten- en tijdschriftencommentaren en getuigen de gebeurtenissen toe te lichten als commentaar op het leven van Augusteyns en licht de sluier op van liberale sociale acties in het historische kader van rond de eeuwwisseling in 1900.

John RIJPENS

Daniël Vanacker, Een averechtse liberaal. Leo Augusteyns en de liberale arbeidersbeweging/Van activist tot antifascist. Leo Augusteyns en het Vlaams-nationalisme. Uitg. Academia Press/Liberaal Archief vzw, Gent, 2008; 2 delen; 800 pagina's; 250 illustraties; 45 euro.

Er ontwikkelt zich dezer dagen in het parlement een felle discussie over het al dan niet opnieuw invoeren van het stemmen met potlood en papier en het elektronisch stemmen op te bergen. Hoe is het mogelijk? Wordt in dit land echt alle politiek absurd? De Franstalige politieke partijen willen af van het elektronisch stemmen en terug naar het stemmen met potlood. LVV-ondervoorzitter FREDDY NEYTS vraagt zich af waarom de Franstaligen opnieuw naar de 19de eeuw willen?

Stemmen met potlood en papier: terug naar de 19de eeuw

Een eerste reden van de Franstaligen is dat het elektronisch stemmen zogezegd fraudegevoelig zou zijn. Wat een onzin. Alsof ze bij de Franstaligen geen hardware- en software-ingenieurs hebben die de systemen kunnen controleren. Volgens de Franstaligen zogezegd omdat de computerinfrastructuur veel duurder is dan het ouderwets stemmen met potlood en papier. Dat klopt wellicht voor wat het stemmen zelf betreft, maar heeft men al eens berekend wat het manueel tellen in arbeidsuren kost? Zogezegd omdat PS en Ecolo veel stemmen halen bij mensen die het wat moeilijker hebben met zo'n stemcomputer. Ze zeggen het niet zo, maar het gaat hier onder meer over een grote groep ongeletterde, oudere allochtonen. Deze mensen hebben evenzeer problemen met het klassieke ouderwetse met potlood en papier stemmen.... of moeten we op die stembrieven dan straks ook nog figuurtjes of symbolen (een vogel, een paard, een boom...) boven de lijsten afdrukken?

Maar vooral het manueel tellen wordt natuurlijk helemaal anders. Terug zoals vroeger, tot in de vroege ochtenduren moeten ook de getuigen van de partijen bij het tellen helpen. Want de bijzitters alleen krijgen die klus niet rond. En daar rijst de vraag waar we die getuigen nog gaan vinden.... In een stad als Brussel (1 van de 19 gemeenten) bijvoorbeeld zijn er dan 33 telbureaus. Alle belangrijke partijen moeten hier dus minstens 33 getuigen vinden en aanduiden. Bij de Vlaamse partijen wordt dat in Brussel een ramp. Omgekeerd zal de PS wel kunnen rekenen op een mobilisatie van militante allochtonen. Dat zou bijvoorbeeld in Molenbeek in de vroege och-

“Waar gaan we al die getuigen en tellers nog vinden?”

tenduurtsjes, wanneer kleine groepjes de stemmen aan het tellen zijn, eigenaardige uitslagen kunnen geven. Iedereen die vroeger al eens getuige was in een telbureau weet hoe het er aan toe kan

gaan.

De Franstalige partijen, in het bijzonder de PS, schrikken er duidelijk niet voor terug om “alle mogelijke middelen” ter hulp te roepen om een percentage minder stemmen te verliezen.

Hoe is het mogelijk dat in de 21ste eeuw, nu dat de nieuwe generaties jongere kiezers met de computer zijn opgegroeid, nu dat zelfs senioren meer en meer met computers werken, nu dat praktisch ieder stemgerechtigde cash geld uit de geldautomaat haalt en betaalt met een bankkaart, men niet verder gaat met het veralgemenen, het verfijnen en het moderniseren van het elektronisch stemmen?

Terug naar het stenen tijdperk? Neen, bedankt! Schande voor die Franstalige partijen!

Elektronisch stemmen: ja! Het is de meest efficiëntste, foutloze, eerlijkste en democratische wijze van stemmen.